

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 47 ฉบับที่ 16 : 29 เมษายน 2559

Volume 47 Number 16 : April 29, 2016

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในคนและสัตว์ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558
(Situation of Rabies in human and animal, Thailand, 2015)

✉ panda_tid@hotmail.com

อรพิรุฬห์ สการะเศรณี
สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในคน ประเทศไทย (Rabies)

พบว่า ผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าลดลงอย่างต่อเนื่องจากจำนวนสูงสุดในปี พ.ศ. 2523 มีผู้เสียชีวิต 370 ราย จนเหลือน้อยกว่า 10 รายต่อปี โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2557 พบว่ามีจำนวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า 8, 4, 7 และ 6 ราย ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2558 สำนักโรคระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า จากบัตรรายงาน 506 จำนวน 5 ราย ลดลงจากปีที่แล้ว 1 ราย เป็นผู้ป่วยจากจังหวัดศรีสะเกษ 2 ราย ชลบุรี 2 ราย และจันทบุรี 1 ราย (รูปที่ 1)

ผู้เสียชีวิต เป็นเพศชาย 4 ราย อายุ 2 ปี, 8 ปี, 36 ปี และ 66 ปี เพศหญิง 1 ราย อายุ 39 ปี เป็นสัญชาติไทย 4 ราย และกัมพูชา 1 ราย พบผู้ป่วยเป็นช่วง ๆ ระหว่างปี โดยพบในเดือนกุมภาพันธ์ เมษายน มิถุนายน สิงหาคม และตุลาคม เดือนละ 1 ราย

ผู้เสียชีวิตถูกสุนัขไม่มีเจ้าของกัด 4 ราย และสุนัขมีเจ้าของกัด 1 ราย สัตว์ทั้งหมดไม่ทราบประวัติการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าทั้ง 5 รายนี้ ไม่มีรายใดได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคหลังจากได้รับเชื้อ

แนวโน้มและจำนวนผู้ป่วย/ตาย ด้วยโรคพิษสุนัขบ้าค่อนข้าง

คงที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา โดยพบปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

1. การละเลยไม่ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า หลังถูกสุนัข แมว หรือสัตว์อื่นกัด หรือถูกกัดเป็นแผลเล็กน้อย เนื่องจากคิดว่าไม่เป็นอะไร จากข้อมูลระบบรายงานผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า (ร.36) ในปี พ.ศ. 2558 พบจำนวนผู้สัมผัสโรคทั้งหมด 153,902 ราย ผู้สัมผัสโรคที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ต่อเนื่องและ/หรือไม่ครบชุดจำนวน 17,803 คน ร้อยละ 11.57

2. พื้นที่การเกิดโรคมักเป็นพื้นที่ที่เคยพบผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้ามาก่อน (รูปที่ 2)

เพื่อที่จะทำให้การกวาดล้างโรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศไทย บรรลุเป้าหมายได้ภายในปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) ตามคำเชิญชวนขององค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานสาธารณสุข ปศุสัตว์ องค์กรปกครองท้องถิ่น และกรมวนอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยเฉพาะความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ จึงจะสามารถกำจัดโรคนี้ออกไปจากประเทศไทยตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

◆ สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในคนและสัตว์ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	241
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 16 ระหว่างวันที่ 17-23 เมษายน 2559	247
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 16 ระหว่างวันที่ 17-23 เมษายน 2559	251

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

หากต้องการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ใน

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

รวมถึง ข้อคิดเห็น

หรือพบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

กรุณาแจ้งมายังกลุ่มเผยแพร่วิชาการ

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

เบอร์โทรศัพท์ 02-590-1723 หรือ

E-mail: panda_tid@hotmail.com หรือ

weekly.wesr@gmail.com

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร กุณาตล
นายแพทย์ธวัช ฉายนโยโยธิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
องอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ธนรักษ์ ผลิพัฒน์

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาต ตักศิรีสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
องอาจ เจริญสุข

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักศิรีสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รั้งเมืองต์ สุวดี ตีวงษ์

ฝ่ายข้อมูล

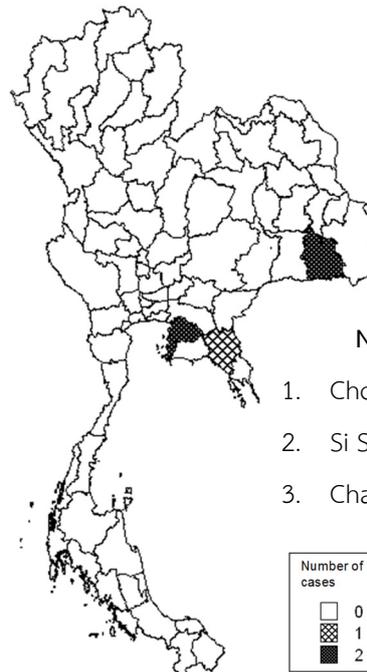
สมาน สมมฤจฺจินันท์ ตติธันว์ มาแอดเดียน

พัชรี ตรีหมอก สมเจตน์ ตั้งเจริญติลาปี

ฝ่ายจัดส่ง : พิรยา คล้ายพ้อแดง สวัสดิ์ สว่างชม

ฝ่ายศิลป์ : บริมาต ตักศิรีสัมพันธ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาต ตักศิรีสัมพันธ์ พิรยา คล้ายพ้อแดง

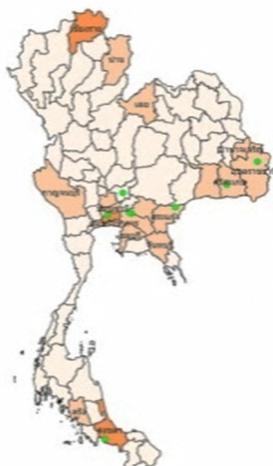

Number of cases

1. Chon Buri 2 cases
2. Si Sa Ket 2 cases
3. Chanthaburi 1 case

Number of cases	Number of provinces
0	(74)
1	(1)
2	(2)

รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้า รายจังหวัด ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558

พ.ศ. 2556

พ.ศ. 2557

พ.ศ. 2558

Animal cases

- 0
- 1-10
- 11-20
- 21-30
- >30
- Human case

รูปที่ 2 แผนที่การพบโรคพิษสุนัขบ้าในคนและสัตว์ในประเทศไทย เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2558

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ประเทศไทย (Animals rabies)

ในปี พ.ศ. 2558 สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ ได้รวบรวมผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าด้วยวิธี Fluorescence Antibody Technique จากห้องปฏิบัติการของ กรมปศุสัตว์ 9 แห่ง ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ 3 แห่ง และสถานเสาวภา สภากาชาดไทย จาก 75 จังหวัด พบว่า มีการส่งสัตว์ชนิดต่าง ๆ ตรวจรวม 8,717 ตัวอย่าง แบ่งเป็นตัวอย่างเพื่อการชันสูตรโรค 924 ตัวอย่าง ร้อยละ 10.59 และเพื่อการรับรองสถานะปลอดจากโรคพิษสุนัขบ้า 7,793 ตัวอย่าง (89.41) ผลการตรวจให้ผลบวก 330 ตัวอย่าง แบ่งเป็นตัวอย่างเพื่อการชันสูตรโรค 320 ตัวอย่าง และตัวอย่างเพื่อรับรองสถานะปลอดจากโรคพิษสุนัขบ้า 10 ตัวอย่าง

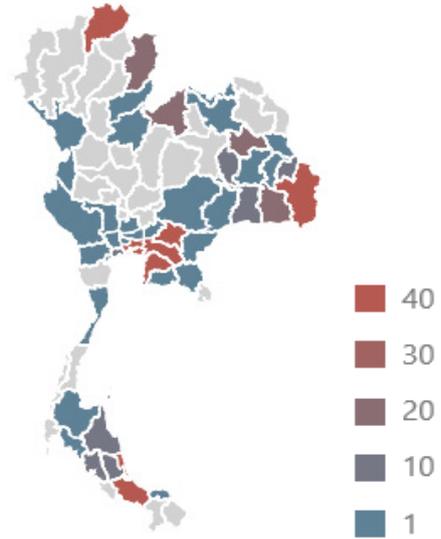
ตัวอย่างเพื่อการชันสูตรเป็นสุนัข 770 ตัวอย่าง ร้อยละ 83.33 แมว 99 ตัวอย่าง (10.71) หนู 24 ตัวอย่าง (2.59) โค 22 ตัวอย่าง (2.38) และสัตว์อื่น ๆ รวม 9 ตัวอย่าง (0.97) และตรวจเพื่อการรับรองสถานะปลอดจากโรคพิษสุนัขบ้า เป็นหนู 3,045 ตัวอย่าง ร้อยละ 39.07 สุนัข 2,944 ตัวอย่าง (38.75) แมว 1,104 ตัวอย่าง (14.16) สัตว์อื่น ๆ รวม 598 ตัวอย่าง (7.67) โค 53 ตัวอย่าง (0.68) และกระต่าย 49 ตัวอย่าง (0.62)

ตัวอย่างที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า โดยจุดประสงค์เพื่อชันสูตรและเพื่อรับรองสถานะปลอดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งหมด 330 ตัวอย่าง เป็นตัวอย่างสุนัข 308 ตัวอย่าง (93.33) โค 18 ตัวอย่าง (5.45) แมว 3 ตัวอย่าง (0.9) และอื่นๆ 1 ตัวอย่าง (0.3) (ตารางที่ 1)

พบการเกิดโรคได้ตลอดทั้งปี จังหวัดที่ตรวจพบโรคพิษสุนัขบ้าสูงสุด 5 อันดับแรก คือ สงขลา 44 ตัวอย่าง ชลบุรี 36 ตัวอย่าง ฉะเชิงเทรา 30 ตัวอย่าง กรุงเทพมหานคร 25 ตัวอย่าง ปราจีนบุรี

21 ตัวอย่าง และสมุทรปราการ 17 ตัวอย่าง (ตารางที่ 2, 3) จำแนกเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีเจ้าของ 179 ตัวอย่าง ร้อยละ 54.24 สัตว์ไม่มีเจ้าของ 126 ตัวอย่าง (38.18) และไม่ทราบประวัติ 25 ตัวอย่าง (7.57)

กลุ่มที่สามารถแยกอายุได้พบว่าอยู่ในกลุ่มอายุ 3 - 6 เดือน จำนวน 1 ตัวอย่าง (0.3) 6-12 เดือน 16 ตัวอย่าง (4.84) มากกว่า 12 เดือน 112 ตัวอย่าง (33.93) และไม่ทราบประวัติ 201 ตัวอย่าง (60.90) ในกลุ่มที่ตรวจพบว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้า พบว่า มีอาการดุร้ายมากที่สุด 175 ตัวอย่าง ร้อยละ 53.03 ซึม 43 ตัวอย่าง (13.03) และอื่น ๆ เช่น เสียงร้องเปลี่ยน ตื่นกลัว ชัก มีน้ำมูกไหล 102 ตัวอย่าง (30.90)

รูปที่ 3 แผนที่แสดงจำนวนการพบโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558

ตารางที่ 1 ผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ จำแนกตามชนิดสัตว์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558

ชนิดสัตว์	การตรวจเพื่อการชันสูตรโรค			การตรวจเพื่อรับรองสถานะปลอดโรค		
	จำนวนส่งตรวจ	พบเชื้อ		จำนวนส่งตรวจ	พบเชื้อ	
		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
สุนัข	770	299	38.83	2,944	9	0.30
แมว	99	2	2.02	1,104	1	0.09
โค	22	18	81.81	53	0	0
กระต่าย	0	0	0	49	0	0
หนู	24	0	0	3,045	0	0
สัตว์อื่น	9	1	11.11	598	0	0
รวม	924	320	34.63	7,793	10	0.13

ตารางที่ 2 จังหวัดที่ตรวจพบโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ปี พ.ศ. 2558 กรณีส่งตัวอย่างเพื่อชันสูตรหรือสงสัยโรคพิษสุนัขบ้า (Passive Surveillance)

จังหวัด	ส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	พบเชื้อ (ตัวอย่าง)	ร้อยละ	จังหวัด	ส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	พบเชื้อ (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ภาคกลาง (149/522)				ศรีสะเกษ	16	13	81.25
ชลบุรี	36	34	94.44	เลย	31	12	38.70
ฉะเชิงเทรา	44	30	68.18	บุรีรัมย์	4	4	100
กรุงเทพมหานคร	352	25	7.10	อำนาจเจริญ	6	4	66.67
ปราจีนบุรี	29	21	72.41	สุรินทร์	4	4	100
สมุทรปราการ	27	17	62.96	นครราชสีมา	4	2	50.00
สมุทรสาคร	11	8	72.72	หนองคาย	2	2	100
จันทบุรี	4	4	100	ร้อยเอ็ด	28	2	7.14
สระแก้ว	4	4	100	ภาคใต้ (70/113)			
ปทุมธานี	6	1	16.67	นครราชสีมา	4	2	50.00
ระยอง	1	1	100	หนองคาย	2	2	100
นครนายก	2	1	50.00	ร้อยเอ็ด	28	2	7.14
นครปฐม	3	1	33.33	สงขลา	57	44	77.19
ราชบุรี	1	1	100	พัทลุง	8	7	87.50
สุพรรณบุรี	2	1	50.00	นครศรีธรรมราช	20	7	35.00
ภาคเหนือ (8/11)				ตรัง	7	6	85.71
น่าน	11	8	72.72	ปัตตานี	11	4	36.36
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (93/168)				กระบี่	8	1	12.50
กาฬสินธุ์	20	20	100	สุราษฎร์ธานี	2	1	50.00
อุบลราชธานี	38	15	39.47				
มหาสารคาม	15	15	100	รวม	839	320	39.31

ตารางที่ 3 จังหวัดที่ตรวจพบโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ พ.ศ. 2558 กรณีส่งตัวอย่างเพื่อรับรองสถานะปลอดโรคพิษสุนัขบ้า (Active Surveillance)

จังหวัด	ส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	พบเชื้อ (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
สมุทรปราการ	11	4	36.36
ชลบุรี	112	2	1.78
อุบลราชธานี	59	2	3.39
ตรัง	104	1	0.96
เลย	96	1	1.04
รวม	382	10	2.61

หมายเหตุ : จำนวนตัวอย่างที่ให้ผลบวกจำนวน 10 ตัวอย่าง จากตัวอย่างส่งตรวจทั้งหมด 7,793 ตัวอย่าง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์ สำหรับข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์จากระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า (Thai rabies net)